

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/54/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114207417
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1114207417.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Michaely Královej a členov senátu: JUDr. Nadeždy Wallnerovej a JUDr. Ivany Jahnovej v právnej veci v právnej veci žalobkyne: K. I., R.. XX.XX.XXXX, D.: E. XX, D., zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Marián Chovanec, Trnavská cesta 60, 821 02 Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR, so sídlom: Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o vydanie dedičstva, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 6C/27/2014-52, zo dňa 01. decembra 2014 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 58C/290/2014-184 zo dňa 18. decembra 2014, vo výroku o uložení povinnosti žalovanému vydať navrhovateľovi dedičstvo po poručiťke Ľ. Š., W.. I., R.. XX.XX.XXXX, U. XX.XX.XXXX, R. D. U. K., A. XXXX/X mení tak, že:

Žalovaný je povinný vydať žalobkyni dedičstvo po poručiťke Ľ. Š. W.. I., R. A. XX.XX.XXXX, U. A.Ň. XX.XX.XXXX, R. D.: U. K., A. XXXX/X, a to: nehnuteľnosť - byt Č.. X na 5. poschodí nachádzajúceho sa v bytovom dome na A. B. Č.. X, Č. I.N. XXXX, nachádzajúcom sa na parc. reg. „C“ č.XXXX, kat. úz. Zlaté Moravce, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra Zlaté Moravce, spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach a k pozemku k bytu č. X na 5. poschodí nachádzajúceho sa v bytovom dome na A. B. Č.. X, číslo súpisné XXXX, nachádzajúcom sa na parc. reg. „C“ č. XXXX, kat. úz. Zlaté Moravce, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra Zlaté Moravce v podiele XXXX/XXXXXX a finančné prostriedky v sume 154,85 eur a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odvolací súd vo zvyšku žalobu zamieta.

II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom vydaným dňa 18.12.2014,č.k. 6C/27/2014-52Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanému povinnosť vydať dedičstvo po poručiťke Ľ. Š., W.. I., R.. XX.XX.XXXX, U. A.Ň. XX.XX.XXXX, R. D. U. K., A. XXXX/X a to :

- nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v katastrálnom území Zlaté Moravce, okres Zlaté Moravce, obec Zlaté Moravce, zapísanú na Q. Č.. XXXX, ako PARCELY registra "C" evidované na katastrálnej mape, par. č. XXXX, výmera 615 m2, druh pozemku zastavené plochy a nádvoria, spôsob využ. 15, umiestnenie pozemku 1, práv. vzťah druh chránená nehnuteľnosť stavby, súp.č. XXXX, na parcele číslo XXXX, druh stavby 9, opis stavby bytový dom, druh chránená nehnuteľnosť umiestnenie stavby 1, BYTY A NEBYTOVÉ PRIESTORY, ČASŤ B: VLASTNÍCI A INÉ OPRÁVNENÉ OSOBY, byt vchod: X, X. posch.,

byt č.X, podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku XXXX/XXXXXX, spoluvlastnícky podiel 1/1

- finančné prostriedky v sume 159,37 eur,

v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 99,50 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 2.966,28 eur a to v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa návrhom doručeným súdu dňa 11.03.2014 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na vydanie dedičstva po poručiťelke L. Š., ktoré z dôvodu nezistenia dediča pripadlo žalovanému, hoci v čase smrti poručiťela žila jej sestra pani T. I., ktorá však nebola prizvaná na dedičské konanie. Pani T. I. zomrela dňa 14.05.2011 a jej výlučným dedičom sa stala žalobkyňa. Keďže žalobkyňa je jediným žijúcim potomkom poručiťelky, vznikol jej nárok na vydanie dedičstva od žalovaného. Súd prvej inštancie v rámci dokazovania zistil, že pán S. N. O. N. F. N. W.. D. mali dve dcéry pani L. N. R.. XX.XX.XXXX a pani T. N. R.. XX.XX.XXXX. Dňa 13.10.1948 sa pánovi S. I. O. N. L. I. W.. N. narodila L. I.. Dňa 17.11.1956 sa pani T. N. R.. XX.XX.XXXX vydala za pána S. I.. Navrhovateľka je dcérou pani T. N. R.. XX.XX.XXXX. Pani T. N. U. A. XX.XX.XXXX a jej dedičom je navrhovateľka. Vzhľadom k uvedenému súd prvej inštancie ustálil, že žalobkyňa v konaní preukázala, že ku dňu smrti poručiťela pani L. Š. R.. XX.XX.XXXX spĺňala jej matka pani T. N. predpoklady nadobudnutia dedičstva, t.j. bola spôsobilým dedičom a mala dedičský titul a teda, že to mala byť ona, komu sa malo dedičstvo potvrdiť, keby skutočnosti zakladajúce jeho dedičské právo vyšli najavo do doby právoplatného skončenia dedičského konania (R 17/1985). Smrťou pani T.É. N. prešli uvedené dedičské práva na žalobkyňu, ako jediného zákonného dediča po poručiťelke T. N.. Súd prvej inštancie vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu veci, dospel k záveru, že žalobkyňa je oprávneným dedičom, ktorému svedčí niektorý z dedičských titulov. Žalovaný je v postavení neprávneho dediča, ktorý je povinný vydať žalobkyni majetok, ktorý získal z dedičstva. V danom prípade sa táto povinnosť týka vydania nehnuteľnosti a finančných prostriedkov vo výške rozdielu medzi nadobudnutými aktívami v časti hnuťelných vecí a pasívami. Ako nedôvodnú posúdil súd prvej inštancie námietku premičania uplatnenú žalovaným, nakoľko v danom prípade sa použije všeobecná premičacia doba podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

3. Rozsudok odvolaním v zákonom stanovenej lehote napadol žalovaný, ktorý poukázala skutočnosť, že výrok rozsudku nie je totožný s petitom žaloby. Žalobkyňa v žalobe žiadala vydať nehnuteľnosť, a to byt č. X na 5. poschodí nachádzajúceho sa v bytovom dome na A. B. Č.. X, Č. I. XXXX, nachádzajúcom sa na parcele registra „C“ č. XXXX, kat. úz. Zlaté Moravce, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra Zlaté Moravce, spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach k pozemku a k bytu č. X na X. poschodí nachádzajúcom sa v bytovom dome na A. B. Č.. X, Č. I. XXXX, nachádzajúcom sa na parcele registra „C“ č. XXXX, kat. úz. Zlaté Moravce, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra Zlaté Moravce v podiele XXXX/XXXXXX (ďalej len „byt“). Vo výroku rozsudku je však nehnuteľnosť, ktorú má žalovaný vydať označená jednak ako pozemok, následne stavba a nakoniec byt s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a so spoluvlastníckym podielom k pozemku. Z tohto dôvodu je podľa žalovaného daný výrok zmatečný nakoľko nie je zjavné, ktoré konkrétne nehnuteľnosti má žalovaný povinnosť vydať, pričom takto formulovaný výrok je možné vykladať aj takým spôsobom, že je žalovaný povinný vydať všetky vo výroku rozsudku uvedené nehnuteľnosti, čoho sa však žalobkyňa nedomáhala, a teda sa uvedený výrok dá vykladať tak, že súd žalobkyni prisúdil viac, ako sa sama domáhala. V tejto súvislosti podotýkame, že žalovaný dokonca ani nie je vlastníkom samotného pozemku a ani stavby, je len vlastníkom bytu a k nemu prináležiacim spoločným častiam a zariadeniam domu a podielu k pozemku, a teda by ani nemohol pozemok a stavbu žalobkyni vydať. Ďalej poukázal žalovaný na vznesenú námietku premičania, ktorú žalovaný odôvodnil tým, že pokiaľ sa majetok z dedičstva v zmysle § 485 Občianskeho zákonníka má vydať podľa zásad o bezdôvodnom obohatení, tak sa potom nimi bude spravovať aj dĺžka premičacej doby, a teda by premičacia doba uplynula dňa 27.04.2013 (dva roky po právoplatnosti uznesenia zo dňa 23.03.2011 sp.zn. 28D/844/2010). Žalovaný má za to, že otázku premičania súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil a žalobou uplatnený nárok považuje žalovaný v celom rozsahu za premičaný. Žalovaný vzniesol v konaní aj námietku aktívnej legitímácie žalobkyne, pričom zastáva názor, že žalobkyni nesvedčí ani jeden z dedičských titulov. Žalobkyňa nepreukázala, že ku dňu smrti poručiťelky L. Š. spĺňala všetky predpoklady nadobudnutia dedičstva. Žalovaný má za to, že právo oprávneného dediča na vydanie dedičstva sa nededí, ale viaže sa na osobu oprávneného dediča po poručiťelke L. Š., to znamená buď na osobu prípadného závetného alebo zákonného dediča, čo však žalobkyňa nie je. Ďalej žalovaný v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal

námietkou žalovaného týkajúcej sa nespôsobilosti rozsudku znejúceho na vydanie na zápis do katastra nehnuteľností záznamom, nakoľko takýto rozsudok nerieši vlastnícke vzťahy k bytu. Rozsudkom sa vlastnícke vzťahy k bytu stávajú neistými. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/59/2002 zo dňa 05.08.2002, v ktorom je konštatované, že: „Tak pre žalobu na ochranu vlastníka, tak pre žalobu oprávneného dediča však platí, že ak je predmetom ochrany právo k nehnuteľnosti zapísanej v katastri nehnuteľností, možno žalovať na určenie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti tak, aby rozhodnutie súdu mohlo byť podkladom pre uskutočnenie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností.“ Na základe uvedených skutočností sa teda žalobkyňa podľa žalovaného mala domáhať určenia, že je dedičom, a teda vlastníkom predmetného bytu. Ďalej poukázal žalovaný na to, že rozdiel medzi hnutelnými aktívami a pasívami dedičstva je vo výške 154,85 eur, a preto nie je zrejmé, na základe čoho súd prvej inštancie žalobkyni priznal sumu vo výške 159,37 eur. Žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie pri výpočte sumy pracoval so sumou 14,16 eur na osobnom účte č. 16732695/6500 vedený v Poštovej banke a.s., avšak táto suma bola na danom účte v zmysle uznesenia Okresného súdu Nitra 28D/844/2010 zo dňa 23.03.2011 ku dňu 21.11.2010, pričom však dňa 20.01.2011 teda ešte pred skončením dedičského konania už bola táto suma vo výške 9,64 eur. Žalovaný teda ako odúmrt' nadobudol sumu 9,64 eur. Žalovaný má ďalej za to, že konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Poukázal na postup súdu prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 14.11.2014, kedy súd prvej inštancie po tom, ako zistil, že účastníci konania nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, vyzval účastníkov na postup v zmysle § 118 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku. Dané ustanovenie neobsahuje možnosť, ale obsahuje povinnosť súdu vyzvať účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci, a to vtedy ak sa pojednávanie neodročuje. Po záverečných rečiach má súd povinnosť vyhlásiť dokazovanie za skončené v zmysle § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle názoru právnej teórie, voči záverečnej reči nie je prípustná ani replika druhej strany. V danej veci žalovaný v záverečnej reči (a to zámerne v záverečnej reči, z dôvodu procesnej taktiky) poukázal na to, že petit formulovaný žalobcom v žalobnom návrhu nie je správny, nakoľko žalobca požaduje len vydanie bytu a iných aktív a ani pasív sa nedomáha, pričom je ale dedenie univerzálnou sukcesiou a žalobca si nemôže vybrať, čo z dedičstva žiada a čo nežiada, o čom svedčí aj ustanovenie § 485 Občianskeho zákonníka, v ktorom sa uvádza, že nepravý dedič je povinný vydať všetko, čo z dedičstva má. Žalovaný tiež poukázal na to, že petitizujúci na vydanie nie je vykonateľný, a to aj vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/59/2002, nakoľko rozhodnutie o žalobe znejúcej na vydanie, nerieši vlastnícke vzťahy k bytu, a teda nebude ani spôsobilým podkladom na vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností. Uvedené skutočnosti by podľa názoru žalovaného viedli k zamietnutiu žaloby. Po tejto záverečnej reči žalovaného mal súd prvej inštancie povinnosť ukončiť dokazovanie v zmysle § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a následne vo veci rozhodnúť, čo však neurobil. Naopak, súd prvej inštancie dal žalobcovi možnosť reagovať na záverečnú reč žalovaného a zmeniť žalobný návrh tým, že súd pojednávanie odročil, čo žalobca využil a podaním zo dňa 14.11.2014 podal návrh na zmenu žalobného návrhu, čo súd na pojednávaní dňa 01.12.2014 pripustil. Takýmto konaním súdu prvej inštancie bola porušená povinnosť v zmysle § 118 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, takisto rovnosť strán v konaní, hospodárnosť konania, ako aj ustanovenie § 119 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku. Z vyššie opísaných skutočností je zrejmé, že súd prvej inštancie nedodrжал postup v zmysle § 118 ods. 4 OSP, keď odročil pojednávanie a nevyhlásil dokazovanie za skončené, a to napriek tomu, že došlo k prednesu záverečných rečí, čím bola porušená zásada rovnosti účastníkov v konaní. Žalovaný má za to, že tým, že súd neukončil dokazovanie, odročil pojednávanie a tým umožnil žalobcovi zmeniť žalobný návrh, bol žalovaný procesne znevýhodnený, nakoľko ak by ku zmene žalobného návrhu nedošlo, bol by žalovaný v spore úspešný, a to najmä z dôvodov nedostatkov v žalobnom návrhu. Takýmto postupom súdu bola porušená aj zásada hospodárnosti konania v zmysle § 100 Občianskeho súdneho poriadku, okrem iného tým, že došlo aj k navýšeniu trov právneho zastúpenia na strane žalobcu. V časti výroku o trovách konania žalovaný namieta, že rozsudok je v tejto časti nepreskúmateľný, nakoľko nie je zrejmé, na základe akého titulu súd priznal žalovanému za jednotlivé úkony právnej služby sumu 486,34 eur. Nie je zrejmé, akými ustanoveniami príslušných právnych predpisov sa súd prvej inštancie spravoval pri prisúdení náhrady trov konania vo výške 2.966,28 eur, a preto ani nie je možné posúdiť či suma 486,34 eur za jednotlivé úkony právnej služby je určená správne v súlade s právnymi predpismi. Žalovaný dôvodí, že prichádza o možnosť akejkoľvek kontroly výpočtu výšky náhrady trov konania. Okrem toho žalovaný považuje, vzhľadom na dĺžku konania a jeho náročnosť, výšku náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 2.966,28 eur za neprimerane vysokú.

4. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá poukázala na ustanovenie § 485 OZ, ktorý upravuje situáciu, keď dedičstvo bolo potvrdené nepravému dedičovi, hoci tu boli dedičia zo závetu alebo zo zákona. Ide o ochranu vlastníckeho práva oprávnených dedičov s tým rozdielom, že zatiaľ čo vlastnícke právo je nepremlčateľné, právo oprávneného dediča na vydanie dedičstva proti nepravému dedičovi sa premlčuje (§ 105 OZ). Dňom nasledujúcim po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dedičstvo potvrdené nepravému dedičovi, začína plynúť oprávnenému dedičovi 3-ročná premlčacia doba na uplatnenie nároku proti nepravému dedičovi (Komentár: K § 485 Občiansky zákonník, Autor(i): Fekete Imrich, JUDr., zdroj: www.epi.sk <<http://www.epi.sk>>.) Žalobkyňa ďalej poukázala na skutočnosť, že v konaní dostatočne preukázala dedičskú sukcesiu, preukázala, že súd v dedičskom konaní po poručiteľke L. Š. neprihliadol na jej oprávneného dediča, a preto jej majetok resp. celé dedičstvo po nej pripadlo štátu ako odúmrté. Ohľadne námietky žalovaného o nespôsobilosti rozsudku znejúceho na vydanie na zápis do katastra záznamom žalobkyňa uviedla, že pokiaľ ide o samotnú žalobu oprávneného dediča podľa ustanovenia § 485 OZ, nejde o žalobu na určenie existencie či neexistencie právneho pomeru podľa § 80 písm. c) OSP. Žalobca tu nežiada autoritatívne vyjasnenie neistých právnych pomerov, ale vznik nových pomerov. Ide o osobitnú formu určovacej žaloby, ktorá má oporu v ustanovení hmotného práva a nie je určovacou žalobou v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) OSP, pretože naliehavý právny záujem na určení nie je potrebné tu preukazovať. Žaloba v zmysle ustanovenia § 485 OZ môže byť úspešná, ak sa žalobcovi pri splnení zákonných predpokladov podarí vyvrátiť právnu domnienku subjektívneho dedičského práva žalovaného, ako nepravého dediča tým, že preukáže svoje dedičské právo a vylúči tak, aby nepravý dedič celkom alebo sčasti nadobudol dedičstvo. V zmysle ustálenej súdnej praxe má žalobkyňa za to, že samotný rozsudok o vydaní dedičstva nie je a ani nemá byť vkladu schopnou listinou, pretože jeho následkom má byť spísanie dohody o vydaní dedičstva so žalovaným. Právo vyplývajúce z tejto dohody by bolo následne zapísané do katastra nehnuteľností vkladom a prílohou návrhu na vklad by bol uvádzaný rozsudok o povinnosti vydať dedičstvo. Pokiaľ by žalovaný aj po právoplatnosti rozsudku o vydaní dedičstva odmietol uzavrieť so žalobkyňou dohodu o vydaní dedičstva, je žalobkyňa oprávnená podať na súd žalobu o nahradenie prejavu vôle žalovaného na podklade právoplatného rozsudku o vydaní dedičstva. K námietke žalovaného, ktorou poukazuje na nesprávny výpočet rozdielu medzi hnuťelnými aktívami a pasívami dedičstva žalobkyňa uviedla, že presný výpočet špecifikovala na pojednávaní konanom dňa 01.12.2014, a to tak, že vychádzala z hnuťelných aktív a pasív ku dňu smrti poručiteľky vyčíslených v uznesení Okresného súdu v Nitre zo dňa 22.03.2011, sp.zn. 28D/844/2010, Dnot 553/2010. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu ďalej uvádza, že v zmysle ust. § 120 ods. 4 OSP je súd povinný poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Zároveň ust. § 118 ods. 4 OSP hovorí, že ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené. Tu je bližšie upravené štádium konania pred ukončením pojednávania, resp. pred vyhlásením rozhodnutia súdu. V danom momente súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy, aby sa vyjadrili k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Hoci zdanlivo ide o tri samostatné okruhy, ku ktorým má účastník zaujať postoj, pre tzv. záverečné vyjadrenie je typické ich vzájomné prelínanie, pričom je bezvýznamné zaoberať sa tým, či konkrétne vyjadrenie sa týka skutkovej stránky, právneho posúdenia, či dôkaznej situácie. Je potrebné zdôrazniť, že účastník má právo, a nie povinnosť, vyjadriť sa na záver pojednávania. V tomto smere je plne akceptovateľné, ak účastník len odkáže na svoje doterajšie prednesy a vyjadrenia. Po záverečných vyjadreniach účastníkov súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené. V prípade, že v rámci záverečných vyjadrení odznejú i návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré doteraz neboli navrhované, je možné do uznesenia o skončení dokazovania zahrnúť aj výrok zamietajúci tieto návrhy. Uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené je uznesením o vedení konania, a preto ním súd nie je viazaný (§ 170 ods. 2). To znamená, že ak následne dospeje súd k záveru, že rozhodnutie vo veci si vyžaduje doplnenie alebo zopakovanie dokazovania, môže tak učiniť. Po vykonaní predmetných dôkazov je potrebné pred ukončením pojednávania opätovne umožniť účastníkom predniesť záverečné návrhy. Komentár (výklad): Občiansky súdny poriadok, Typ komentára: Základný komentár k § 118 ods. 4 Autor(i) komentára: Babiaková Eva, JUDr.; Blaha Marián, JUDr.; Straka Peter, JUDr.; Tóth Boris, JUDr.; Tóth Viliam, JUDr.; Urban Róbert, JUDr., zdroj: www.epi.sk <<http://www.epi.sk>>. Záverom vo vyjadrení k odvolaniu uvádza žalobkyňa, že pri určení výšky náhrady trov právneho zastúpenia právny zástupca postupoval v súlade s ust. § 9 ods. 1 v spojení s ust. § 10 ods. 1 a ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z. (advokátska tarifa), pričom vychádzal z čistej hodnoty dedičstva uvedenej v uznesení Okresného súdu v Nitre zo dňa 22.03.2011, sp.zn. 28D/844/2010, Dnot 553/2010.

5. Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok platného a účinného od 1.7.2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Odvolací súd v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP nariadil vo veci pojednávanie z dôvodu, že bolo potrebné zopakovať dokazovanie v danej veci. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (ust. § 379 a ust. § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť, tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

7. Po oboznámení sa s obsahom spisu má odvolací súd zato, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, avšak vzhľadom na vykonané dokazovanie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Pri rozhodnutí súdu prvej inštancie došlo k pochybeniu, ktoré spočíva vo formulácii výroku rozhodnutia, keď súd prvej inštancie nerešpektoval žalobný petit, ktorý bol, čo sa týka špecifikácie nehnuteľnosti, ktorej vydania sa žalobkyňa domáha správny. Je zrejmé, že súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti vydania nehnuteľnosti, avšak výrok rozsudku súdu prvej inštancie nekorešponduje s petitom žaloby. Odvolací súd považuje predmetné pochybenie súdu prvej inštancie iba za formálny nedostatok, ktorý sa dá odstrániť aj v odvolacom konaní zmenou výroku. Súd prvej inštancie hoci vykonal riadne dokazovanie dospel v časti uloženia povinnosti vydať sumu 159,37 eur k nesprávnemu záveru, nakoľko z obsahu uznesenia zo dňa 23.03.2011, č.k. Dnot 553/2010-32, 28D/844/2010 vyplýva, že bolo dôvodne uložiť povinnosť vydať sumu 154,85 eur, čo odvolací súd zdôvodňuje nižšie v odôvodnení tohto rozhodnutia.

8. Podľa ust. § 485 ods. 1 OZ, ak sa po prejednaní dedičstva zistí, že oprávneným dedičom je niekto iný, je povinný ten, kto dedičstvo nadobudol, vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má, podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na ujmu pravého dediča.

9. Podľa ust. § 487 OZ ustanovenia § 485 a 486 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190130>> platia i vtedy, ak dedičstvo pripadlo štátu.

10. V danej veci ide o žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáha vydania dedičstva od nepravého dediča v zmysle ust. § 485 OZ. Žalovaný namieta v odvolaní, že žalobkyňa nemá aktívnu legitímáciu v spore, nakoľko v čase smrti poručiťky L. Š., narodenej XX.XX.XXXX, U. A. XX.XX.XXXX nebola jej dedičom. Odvolací súd má za to, že tu je daná aktívna legitímácia žalobkyne, ktorá ju odvodzuje od svojej právnej predchodkyne a to T. I., R. A. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 14.05.2011. Je nesporné, že v čase smrti poručiťky L. Š., R. XX.XX.XXXX, U. A.O. XX.XX.XXXX bola oprávnená po nej dediť T. I., R. A. XX.XX.XXXX, U. A.Ň. XX.XX.XXXX, ako dedič v 4. dedičskej skupine podľa ust. § 475a OZ, ktorá však nededila, ale majetok po nej pripadol štátu. Oprávnená dedička T. I., R. A. XX.XX.XXXX, U. A. XX.XX.XXXX, teda necelý mesiac od právoplatnosti uznesenia Okresného súdu Nitra, č.k. Dnot 553/2010-32, 28D/844/2010, ktorým bolo rozhodnuté že dedičstvo po poručiťke L. Š., W. I. nadobúda Slovenská republika, ako odúmrť. Jedinou dedičkou po T. I., R. A. XX.XX.XXXX, U. A. XX.XX.XXXX je žalobkyňa, čo riadne žalobkyňa preukázala osvedčením o dedičstve vydanom K. S. D., notárkou, ako súdnou komisárkou so sídlom v Bratislave, Trenčianska 53/B, sp.zn. 46D/345/2011, Dnot 45/2011. Zákon neustanovuje, že by nárok oprávneného dediča na vydanie dedičstva proti neoprávnenému dedičovi neprechádzal na jeho právnych nástupcov. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie R 49/2006 uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí alebo stanovísk NS SR, podľa ktorého: "Smrťou, uplynutím času alebo na základe inej skutočnosti dochádza k zániku práva len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje." Ak je dedič, ktorý nededil, hoci dedič mal, oprávnený podať žalobu na vydanie dedičstva, nemôže byť tomuto nároku na prekážku okolnosť, že tento oprávnený dedič zomrel po právoplatnosti rozhodnutia o dedičstve. V takom prípade prechádza právo žiadať vydanie dedičstva od nepravého dediča na právnych nástupcov oprávneného dediča, teda jeho dedičov. V danom prípade dedičom po oprávnenej dedičke T.U. I. je žalobkyňa. Žalovaný na pojednávaní pred odvolacím súdom uviedol, že žalobkyňa nemôže byť aktívne legitimovaná aj z toho dôvodu, že T. I. bola dedičkou podľa 4. dedičskej skupiny a teda žalobkyňa nie je dedičkou po poručiťke L. Š.. Odvolací súd daný argument považuje za irelevantný, keď právna nástupkyňa zomrelej oprávnenej osoby už nevystupuje, resp. neuplatňuje nárok ako oprávnený dedič po poručiťke L. Š., ale ako dedič právneho nároku, ktorý patril jej predchodcovi a to T. I..

11. Žalovaný ďalej namieta, že nárok na vydanie dedičstva je premlčaný, nakoľko sa na daný prípad majú použiť premlčacie lehoty ustanovené pre vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd má za to, že námietka premlčania vznesená žalovaným bola súdom prvej inštancie správne vyhodnotená ako nedôvodná, nakoľko pre vydanie dedičstva od neoprávneného dediča platí všeobecná premlčacia doba, ktorá je 3 ročná. Jej plynutie je zvlášť ustanovené v § 105 OZ, podľa ktorého ak ide o právo oprávneného dediča na vydanie dedičstva začína plynúť premlčacia doba od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa dedičské konanie skončilo. Zo znenia ustanovenia § 485 ods. 1 OZ, podľa ktorého oprávnenému dedičovi sa majetok z dedičstva vydáva podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na ujmu pravého dediča, nemožno dôvodiť, že pri vydaní dedičstva sa má aplikovať premlčacia doba stanovená pre vydanie bezdôvodného obohatenia. Ak by sa mala uplatniť iná lehota ako všeobecná, potom by v Občianskom zákonníku v ustanoveniach, ktoré upravujú premlčanie musela byť táto iná lehota pre vydanie dedičstva stanovená. Takáto úprava však v príslušných ustanoveniach OZ nie je, a preto sa aplikuje všeobecná 3 ročná lehota v zmysle ust. § 101 OZ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na stanovisko uvedené v Zborníku stanovísk, záverov, rozborov a zhodnotení súdnej praxe (Najvyšší súd o občianskom súdnom řízení v některých věcech pracovněprávních, občanskoprávních a rodinněprávních) vo zv. IV (s.650): „Nárok oprávneného dediča na vydanie dedičstva podľa ustanovenia § 485 OZ sa premlčuje v trojročnej lehote (§ 101 OZ).“ V danej veci právoplatnosť rozhodnutia, ktorým sa dedičské konanie skončilo nastala dňa 27.04.2011 a žaloba na súd na vydanie dedičstva bola podaná dňa 11.03.2014, teda v lehote do troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa dedičské konanie skončilo, a preto nie je uplatnený nárok na vydanie dedičstva premlčaný.

12. Žalovaný namieta aj to, že žalobný petit mal znieť na určenie vlastníctva a nie vydanie dedičstva, nakoľko výrok o vydaní dedičstva v prípade nehnuteľnosti nie je vkladu schopnou listinou. Odvolací súd aj túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú. Žaloba na vydanie dedičstva priamo vyplýva z hmotného práva a to dikcie ust. § 485 OZ. Nemožno vyhodnotiť žalobný petit ako nesprávny, keď jeho formulácia vychádza presne zo znenia zákonného ustanovenia, ktoré upravuje osobitný druh žaloby a to žalobu na vydanie dedičstva. Odvolací súd poukazuje napríklad na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/111/2017 zo dňa 25.04.2018, kde okrem iného dovolací súd uvádza, že: „Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že od prijatia Občianskeho zákonníka je výlučným právnym prostriedkom ochrany oprávneného dediča, výslovne upraveným v § 485 tohto právneho predpisu, žaloba na vydanie dedičstva (hereditatispetitio), pričom v súdnej praxi neboli zaznamenané žiadne pochybnosti, že svojou podstatou ide o žalobu na plnenie alebo na vydanie.“ Odvolací súd v tomto smere poukazuje napríklad na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/62/2015 zo dňa 26.01.2016, ktorým bol potvrdený výrok súdu prvej inštancie, ktorým bolo uložené vydať nehnuteľnosť v konaní o žalobe podľa ust. § 485 OZ. Odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje aj na vyjadrenie žalobcu k tejto otázke a plne sa s jeho argumentáciou stotožňuje. Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 30Cdo/59/2002, na ktorý poukazuje žalovaný v súvislosti s nesprávne uvedeným nárokom, nie je pre súdy v Slovenskej republike záväzný. I keď právna úprava nároku na vydanie dedičstva od nepravého dediča v Českej republike je obdobná s úpravou platnou na území Slovenskej republiky, odvolací súd sa s vysloveným názorom v danom rozhodnutí nestotožňuje a to už z vyššie uvedeného dôvodu, keď má odvolací súd za to, že priamo zákon ustanovuje podať žalobu znejúcu na vydanie dedičstva a nič na tom nemení ani skutočnosť, že predmetom dedičstva je nehnuteľnosť.

13. Žalovaný v odvolaní namietal, že suma aktív dedičstva, ktorú je povinný vydať, nie je uvedená vo výroku rozsudku v správnej výške, nakoľko rozdiel v aktívach a pasívach dedičstva je suma 154,85 eur a nie suma 159,37 eur, ako požadovala žalobkyňa. Odvolací súd preskúmaním rozhodnutia Okresného súdu Nitra, č.k. Dnot 553/2010-32, 28D/844/2010, v dedičskej veci po poručiťke L. Š., W. I. má za to, že táto námietka je dôvodná. Z predmetného dedičského rozhodnutia vyplýva, že na osobnom účte poručiťky v Poštovej banke a.s. ku dňu 21.11.2010 bola suma 14,16 eur, ku dňu 20.01.2011 suma 9,64 eur. Žalobkyňa pri uplatnení si sumy aktív dedičstva vychádzala zo sumy 14,16 eur, hoci mala vychádzať zo sumy 9,64 eur, ktorú reálne nepravý dedič obdržal. Oprávnený dedič má teda nárok na vydanie sumy 154,85 eur, ktorá zodpovedá rozdielu sumy aktív dedičstva 1.385,25 eur (330,50 + 7 + 9,64 + 1.038,11) a sumy pasív dedičstva 1.230,40 eur (481,32 + 115,90 + 23,85 + 609,33).

14. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že žaloba na vydanie dedičstva od žalovaného ako taká bola dôvodná, nakoľko je preukázané, že žalovaný nemal dedič, keď poručiťka L. Š., W. I. mala dedičku. Je teda zrejme, že žalovaný bol neoprávneným dedičom a je povinný vydať majetok z dedičstva oprávnenému dedičovi, ktorým je v danom prípade žalobkyňa, ktorá ako je už

vyššie uvedené je právnou nástupkyňou oprávnenej dedičky T. I.. V danej veci sa musel odvolací súd vysporiadať s pochybením súdu prvej inštancie pri špecifikácii nehnuteľnosti vo výroku rozsudku. Žalobkyňa uviedla v časti vydania nehnuteľného majetku správny žalobný petit, avšak súd prvej inštancie pochybil pri vyhlásení rozsudku, keď nehnuteľnosť špecifikoval inak, čím došlo ku zmätočnému a nezrozumiteľnému výroku v tejto časti. Z dôvodu, že ide o formálny nedostatok a žalobkyňa uviedla správny výrok, odvolací súd zmenil v tejto časti výrok tak, že nehnuteľnosť, ktorú má žalovaný vydať špecifikoval podľa petitu žaloby. Žalobkyňa sa ďalej domáhala vydania aj sumy aktív dedičstva vo výške 159,37 eur, ktorú však požadovala v nesprávnej výške, keď sumou aktív dedičstva, resp. sumou, ktorá ostala žalovanému po úhrade dlhov dedičstva bola suma 154,85 eur. Odvolací súd preto zmenil výrok aj v časti povinnosti vydať sumu 159,37 eur tak, že uložil povinnosť žalovanému vydať žalobkyni sumu 154,85 eur a vo zvyšku žalobu zamietol.

15. Žalovaný poukázal i na porušenie rovnosti účastníkov z dôvodu nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, keď tento po záverečných rečiach, nevyhlásil dokazovanie za skončené, ale odročil pojednávanie a dal žalobkyni možnosť zmeniť petit žaloby, ktorý zmenila na základe záverečnej reči žalovaného. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie nepochybil. Občiansky súdny poriadok, ktorý bol účinný v čase rozhodovania súdu prvej inštancie neukladal povinnosť po záverečnej reči ukončiť uznesením dokazovanie za skončené a neukladá takúto povinnosť ani v súčasnosti platný Civilný sporový poriadok. Po záverečnej reči môže dôjsť k odročeniu pojednávania a môže sa v konaní ďalej pokračovať. Dôležité je, že po doplnení dokazovania, respektíve vykonaní iných úkonov, musí dať súd opätovne právo na záverečnú reč, pred tým, ako vyhlási dokazovanie za skončené, čo bolo v danej veci dodržané. Žalobca môže podať návrh na zmenu petitu kedykoľvek počas prvoinštančného konania. Ak by odvolací súd vyhodnotil túto námietku žalovaného, ako dôvodnú, išlo by o veľmi formalistické posúdenie, ktoré by poprelo účel súdneho konania poskytnúť ochranu porušenému právu účastníka.

16. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

17. Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

18. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods.2, v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP. Odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, preto musel rozhodnúť i o trovách konania pred súdom prvej inštancie. V danom prípade ide o výnimočnú situáciu, keď síce odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, avšak musí konštatovať, že tak pre súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom bola úspešná žalobkyňa. Žalobkyňa sa domáhala vydania dedičstva od nepravého dediča a v základe veci bola plne úspešná. Skutočnosť, že žiadala okrem vydania nehnuteľnosti vydať sumu 159,37 eur, hoci má nárok na sumu 154,85 eur nevyhodnotil odvolací súd, ako neúspech žalobkyne nakoľko ide skutočne o zanedbateľný rozdiel a navyše k uplatneniu si tejto vyššej sumy došlo len z nepozornosti, keď si žalobkyňa neuvedomila, že sú uvedené v dedičskom rozhodnutí dva stavy na účte poručiteľky v Poštovej banke. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že žalobkyňa mala plný úspech v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní a vznikol jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Z dôvodu, že bolo zmenené rozhodnutie o trovách konania a bude potrebné opätovne vypočítať ich výšku, sa odvolací súd nezaoberal odvolacou námietkou o nesprávnosti výpočtu trov právneho zastúpenia, nakoľko sa táto otázka stala bezpredmetnou.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP.)

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 Ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).